

Spomini na mladost.

Pripoveduje *Ivo Danič*.

Tistikrat sem bil še popolnoma mlad. Imel sem majhne in nežne roke, predrobne in prelahke noge, okrogel, ličen in sneženobel obrazek z veselimi in živimi očmi. Kakor dve iskri-nagajivki. Vsako jutro, ko si pripenjam kravato in češem lase, mi prihaja v spomin moj okrogli, lični in snežnobeli obrazek. Vsak tak čas stojim namreč pred zrcalom in opazujem z veliko žalostjo v srcu, da postaja moj obraz čimdaljebolj pust in dolgočasen in se kremži na vse božje načine. Samo ob sebi je umiljivo, da je to silno žalostno.

Tistikrat mi je bilo neznanih še mnogo stvari, ki so mi sedaj popolnoma domače. Tistikrat še nisem vedel, da jemlje večerna in ponočna luna svojo svetlobo pri podnevnem solncu na posodo in z njo cela vrsta milo migljajočih zvezdic, nisem vedel, zakaj ne letajo ribe po zraku in ne plavajo ptički pod valovi. Takrat še nisem hodil sam na večerne izprehode in mislil visokoučenih misli; delal sem pa vse to, kar počenjate vi, ki znate že davno sami obuti čreveljčke in zapeti hlačke in suknjo.

Pri nas doma smo imeli kravo-sivko, telico-rdečko in dva vola, rogina in marogca. Za zadnja dva se nisem zmenil nikoli, jako rad pa sem imel kravo-sivko in nad vse sem sovražil telico-rdečko.

Bilo je proti poletnemu večeru, in jaz sem šel naproti pastirici, ki je gnala naše čuhe s paše domov. Tekel sem na vso moč in vpil na ves glas: »Ančka, Ančka, ona rada spančka, spančka . . .«

In Ančka mi je pretila od daleč z dolgo šibo, jaz pa sem še bolj tekel in še glasneje vpil.

Takrat pa — sam zlomek vedi, kaj ji je padlo v neumne kravje možgane — se spusti proti meni v dir telica-rdečka. Rep je vzbočila na kvišku, zdirljala ko veter in v trenutku je bila pri meni.

V tistem hipu sem ležal tudi jaz na hrbtu, in vse veselje do nagajanja me je minilo. Telica je stala pri meni in me gledala, ko da bi se mi hotela zasmejati na glas, jaz pa sem brcal z nogami, kar najhitreje sem mogel, zakaj jako neprijetna mi je bila takrat bližina mokrega smrčka hudobne rdečke. Vpil sem pri tem na vso moč in dolgo sem moral prati tako svoje mlado grlo v neprijetni družbi hudobne rdečke, preden je prišla pomoč. Moj ata je bil prišel in me rešil vseh neprijetnosti. Že od daleč se je smejal, ko je opazil mojo zagato. Ko sem vstal, sem se komaj oddahnil in hud sem bil na ata in na pastirico, ker sta se mi tako smejala, in čez vse hud sem bil na telico-rdečko, hudobnost hudobno.

Ko smo prišli domov, in je privezala pastirica rdečko k jaslim, sem šel z atom v hlev, stopil k rdečki, prijel z desnico za atovo suknjo in z levico sem udaril rdečko in bil sem hud ko le kaj:

»Imaš dosti? . . . Kaj? . . . Na! — Na! . . .«

In rdečka je dobivala bunke, da me je bolela levica.

Od takrat sem jo sovražil na vso moč, dokler smo imeli telico-rdečko; tri dni pa sem bil hud zavoljo smeha na ata in pet dni na Ančko.

Jako rad sem imel pa našo sivko. Ali nekoč se mi je bila zamerila zaradi svoje prevelike ljubezni.

Stala je na dvorišču, in jaz sem koračil moško k nji in jo božal kakor po navadi po vratu. In vstopil sem se pred njo, jo prijel na obeh straneh gobca, ji gledal v oči in se ji sladko smehljajal:

»Ti sivka! . . . Ti velika, velika čuha! . . .«

In takrat je prikripela njena ljubezen do vrhunca. Stegnila je glavo do mojega obraza in mi dala poljub. Ali čuha je velika in nerodna in ne umeje lepo zaokrožiti ustnic in lepo in nalahko poljubiti . . . Poljubiti je menda hotela moje lice, ali v svoji nerodnosti je potegnila z raskavim in hrapavim in grdodebelim jezikom po mojem licu . . . Mene je zbolelo in tekem sem in prijokal k mami.

Takrat sem bil nanjo jako hud in drugi dan sem prosil Ančko, da mi je dala dolgo šibo, in z njo sem udaril nerodno sivko po debelih bedrih.

»Na! — Da boš vedela, kako se da poljubček . . .«

Sivka pa se še ozrla ni, ampak šla je svojo pot.

Tudi muco smo imeli pri nas. Vrat, trebuh, prednje in zadnje noge je imela bele, drugod pa je bila siva. Nad očmi na čelu je imela tri temnejše proge, in konec njenega repa je bil črn. Pozimi je bila zame velike važnosti tista muca, zakaj največ opravila sem imel takrat z njo.

V zimskih dneh je bilo moje kraljevstvo na prostorni lončeni peči. Tam so bile vse moje igrače, in tja je prišla k meni naša muca.

Pobožal sem jo, da je dvignila rep kvišku kakor sablo, potem pa sem jo pripravil, da je legla. Naravnal sem ji prednje in zadnje tačke, da je bilo videti, kakor da bi hotela skočiti na miško. Rep sem ji stegnil naravnost nazaj in zasukal sem ji ščetinaste brke. Naša muca je početkoma lepo predla, potem pa je postala nevoljna, da je godrnjala. Pa sem se ji smejal in ji govoril:

»O, ti neumna muca! . . . Kako si vendar ti neumna! . . .«

A muca je še bolj renčala.

»Muca! — Boš, boš . . . boš . . . boš! . . .«

In delil sem jih ji po debelem hrbtu.

Takrat pa je vstala muca kar hipoma in posegla s prednjimi nogami po mojih licih. Sveta jeza me je popadla takrat in vzel sem šibo — miklavževko . . .

Ta šiba je bila velika in gibka, in zatikal sem jo za tablo, ki je visela blizu peči. Na tej podobi je bila naslikana sodba, pri kateri so sodili Jezusa. Sodnik Kajfež je stal na sredi z veliko roglato kapo na glavi in dolgo sivo brado. In na levo in na desno je stala vrsta judovskih sodnikov s sivimi dolgimi bradami. Pred Kajfežem je stal Kristus. Za to sliko je bila moja miklavževka, ki mi jo je prinesel tisto leto Miklavž, in s to šibo sem šel nad našo muco, ki je zbežala pod posteljo.

Ali miklavževka jo je našla tudi tam, in tako smo se lovili takrat jaz in šiba miklavževka in muca-porednica.

Od tistega dne pa sem nosil skoro ves mesec na vsakem licu tri dolge praske, slavne spomine porednosti tiste naše muce in — svoje nagajivosti.

Reči moram, da so bili to veseli dnevi mojega življenja in menda naj-srečnejši. In rad se jih spominjam še zdaj in samo še enkrat bi rad potekel tako vesel in tako brezskrben čez široko poljano tja do šumeče loze z drobnimi nožicami, zaploskal med tekom z ročicami in glasno zaklical s smehljajočim, okroglim, ličnim in snežnobelim obrazkom:

»Adijo, adijo! . . .«

In mama bi stala na pragu in se mi vsa radostna smejala in mi mahala z veselo roko . . .

* * *

In stopila je k meni moja mama in mi rekla:

»Jeseni pojdeš v šolo; v mesto pojdemo, in pridno se boš moral učiti!«

Takrat sem sedel na vežni prag, podprl z roko glavo in komolec naslonil na koleno. Pogledal sem tja v daljavo na zahajajoče solnce, na živožareče oblake, na zlate gorske vrhove in ozrl sem se po širokem polju, po pisani trati, po mahoviti lozi tam v bližini . . . Bilo mi je tako hudo!

Mama je bila že odšla od mene stran; sedel sem sam na pragu, glavo podprto z roko in roko naslonjeno na koleno . . .

Tistikrat sem se prvič zamislil . . .

Solza mi je stopila v oči, potekla po licu in kanila na bilko, ki je rasla med drugimi pred pragom. Bilo mi je tako hudo, in prva solza srčne žalosti mi je porosila oko . . .

Tisto jesen potem pa sem šel v mesto.

In več ni bilo mojega zatega kraja, daleč je ležalo široko polje, daleč so sanjale pisane trate, daleč je šumela mahovita moja ljuba loza . . .

Pastirjeva prošnja.

Bom zatrobil v rog,
bom zatrobil v rog,
da v nebesih sam
slišal bo me Bog.

Vprašal bo me Bog:
„Kje si se učil?“
Pa odgovor Bog
tak-le bo dobil:

„Trobim dan na dan —
Tebi trobim v čast,
ki vesoljni svet
ves je Tvoja last.

Pa poglej moj rog —
ves je že razbit;
daj, pomagaj mi
drugega dobit:

Da spet dan na dan
trobil bom Ti v čast,
ki vesoljni svet
ves je Tvoja last.“

B. Baebler.